

Julklapp til friaren, eller Swar på des bref af den 2:dra september, uti tw...

*1700-1829 78 G b Br Bref, En
friares, däruti han söker
sig en maka...1790. ...*

National Library
of Sweden

S u l k l a p p

Til

F r i a r e n,

Eller

S w a r

På des Bref af den 2:dra September,

Uti

T w ä n n e K ä r l e k s - b r e f

Ifrån

T w å u n g a F r u n t i m m e r.

Stockholm,

Tryckt hos JOHAN A. CARLBOHM,
1790.

211100

1800

1800

1800

1800

1800

1800

Til Läsaren.

Om de Bref, som Fruntimren
skrifwa til Mansfolken, och som
hafwa någon Aktenkaps-förbindelse
til affigt, förtjena at kallas Kär-
leks-bref; så läggas här twänne
sådana för den gunstige Läsarens
ögon. Man kan wäl icke underlä-
ta at säga, det härigenom sker nå-
got owanligt. Det har ock hwarcken
fallit Boktryckaren eller Utgifwaren
i tankarna, at genom Bokpräsen
stifta någon Gifftermåls-handel, och
lägga grund til Äkta förbund. Imed-
lertid sägne wi oss, at wid alla til-
fällen stifta något godt, och et lyc-
keligt Aktenkap är wisserligen nå-
got ganska godt: Det är grund-
walen; til en god Barna-upfostran,
hwarpå Christendomens och hela
Samhällets förbättring och lycksa-
lighet beror. Det kan hända man
tror at Förläggaren wil härmed
endast förtjena sig en Julklapp, el-
ler Nyårs-gäfwä; men man må tro
X 2   hwad

hwad man will. Wi ha utaf en
händelse kommit at meddela All-
mänheten genom trycket, för några
veckor sedan, **En Friares Brev ic.**,
och denne är så lyckelig, at twänne
Sköna ha bewärdigat hans Försla-
ger en widare öfwerläggning. De
hafwa wändt sig til oss, och det är
billigt, at wi meddela deras tan-
kar at Herr Friaren, hwilken til
Person är oss lika så obekant, som
hans wårda Correspondenter, ja det
är nödigt, at wi meddela så wakra
Kärleks-bref ju förr des håldre, på
det Friaren icke til äfwentyrs må
inlåta sig annorstädes. Brevwen
lyda sålunda:

Högt.

Högtårade Herr Friare,

Då jag nyligen kom in i min Kam-
mare, fann jag et tryckt Papper
liggande på bordet, och föll i förundran
huru det inkommit mig ovetterligen; men
ännu mer håpnade jag då jag blef warse
på Titel-bladet: En Friares Bref, deruti
han söker sig en Maka, m. m. Jag
bläddrade deri och begynte til at läsa: Jag
märkte i synnerhet huru häftigt han be-
klagar sig, emedan han icke wet, huru han
måtte bära sig åt, för at wäl och lyck-
ligen kunna bli gifter, han berättar til-
ståndet af sina wilkor och utwärtas om-
ständigheter; beskriwer sin Person och
Sinnes egenskaper, och ännu nogare hu-
ru han wil hafwa, at hans tillkommande
Hustru må wara beskaffad, och huru hon
i synnerhet emot honom bör upföra sig;
ja, han åstundar ändteligen, at en Per-
son af vårt Kön, som äger de utstalade
qualiteter, wille wisa honom den wälwil-
ja, at gifwa sig tillkänna hos honom.

Denna nya och owanliga art af Bref
satte mitt sinnelag något i förvirring,
som dels kom mig at hjerteligen skratta,
dels och föranlåt mig til allwarsamma be-

tractelser, ty jag twiflade i början ganska mycket på denne Friarens existense.

Huru listige äro dock Mans-personer-
ne, tänckte jag wid mig sjelf, och i syn-
nerhet Herr Författaren til detta Bref!
Hwad skulle han icke skratta, om han ge-
nom sin skrifwelse gjort någon Glicka så
trohjertig, at hon kom och anböd sig til
Giftermål! dock likwäl, det må så wara
han må göra det, hwad kan det skada
mig, då jag icke just i den affigt skrifer,
utan allenast at på skämt swara en ledig
Mans-person, som förmodeligen ock på
skämt skrifwit detta Bref; likwäl at der-
under alswarligen gifwa tillkänna min me-
ning om Friarens Förslag, och om Gif-
termål.

Men, Högtårade Herr Friare, (det
torde gunstigt tillåtas mig, at nämna ho-
nom wid det namn, som han sig sjelf til-
lagt, hålst då jag talar med honom så-
som med en twifwelactig ting, om hwars
werekliga warelse jag ännu icke är full-
ligen öfvertygad,) han kan wäl icke haf-
wa ment alsware med detta; ty behagas
det allenast något litet estersinna, för hwad
oändelig fara och föraft et Fruntimmer
skulle blottstålla sig, som wågade at göra
honom et Kärleks tilbod? skulle hon icke
derigenom förorsaka, at hennes heder, he-
la hennes tillkommande lycka och olycka
be-

berodde på en obekant Manspersons vilkor och bewägenhet? Ty hwem ginge i god derföre, at hon hade den lyckan at behaga honom; och hwem wet icke, at en tilbjuden Kärlek från wår sida, i stället för wäntad genkärlek, upwäcker gemenskapen bara wämjelse och affky hos det manliga släktet? För min del skulle jag göra mig mycket betänksande derwid, och jag tror swärligen, at Herr Friaren på detta sätt reuifferrar uti sin ansöknings; ehuru wäl jag måste tilstå, at afmålningen af des Person och Character såsom en Friare, intet misshagar mig, så wida den bara är enlig med sanningen. Men hwem öfwertrygar oss här om, i synnerhet då det i våra tider är icke owanligt, at en del Friare omgå med skryt och bedrägeri, och man aldeles icke mer törns tro dem, utan föregående pröfning? Somlige göra i början mycket stort wäsende af sig, tala alltid om sin inkomst och förmögenhet, dermed de wilja bara först locka oss i nätet; men sedermera ser man ganska wäl, at deras systemål allenast gått ut på en ansenlig summa penningar, emedan de stått i skuld up öfwer bronnen, och hafwa annars ej widare kunnat hjelpa sig: de begynna således at, af sina Hustrurs medgift, betala de skulder, som de förut genom debaucher och en utswäfwande lefnad

nad hafwa gjort sig, och när penningar-
 ne äro alla, så så Föräldrarna släppa til
 mera, om de icke wilja låta sin Dotter
 förderfwas. Det wore ganska mycket at
 säga härom; men som jag måste frukta,
 at uphetsa en hop bedrägeliga och samwets-
 lösa Friare emot mig, så bör och kan jag
 mycket wäl hämma mitt förwett, hälst det
 ock intet är min syftla. — Ett afbildande,
 Min Herre, sade jag, behagar mig intet
 illa; och ehuru wäl det så är, at jag icke
 förspörjer hos mig lika stor drift til Ack-
 tenskap, som några wäl kunna hafwa, så
 ser jag likwäl, det gemenligen efter ord-
 ning sker, at man gerna bortgifter en
 fullwuxen Person, när hon kommit til för-
 stånd, och at et ledigt Fruntimmer utan
 en Mann är aldeles intet så skickelig at
 något företaga. I öfrigt kan jag ock in-
 tet wäl tåla den långsamma tiden och be-
 ständiga ensligheten; den förre gör mig
 bedröfwad, och denna upwäcker hos mig
 stundom ledsnad och förtret. Dessa äro
 de orsaker, hwarföre jag ofta önskar at
 wara gift, om jag allenast kunde träffa
 et godt partie, som wore mig anständigt.
 Men om en så god lägenhet icke wisar
 sig, och jag skulle gistas under mit stånd,
 eller blifwa olycklig och förwärras; så wil
 jag höggunstigt betacka mig dershöre; ty
 jag är högmodig, nämligen så wida man
 bör

bör det wara, i synnerhet i detta mål, där det beträffar årans punkt. Jag tilltror mig i öfrigt äga de mästa, om icke alla de egenheter, som Min Herre hos sin tillkommande Fru åstundar, och will föredensfull begynna affkilda och göra en beskifning om mig sjelf. Jag skall härwid äfwen så försara, som Ni, min Högtårade Herre, har gjort, och emedan jag talar ökonstladt och utan flärd, så får Ni höra mit hjerta sjelft tala.

Jag är nu öfwer 20 år gammal; jag är af medelmåttig statur; jag har svart-bruna ögon, ser lifactig och munter ut; min bildning och skapnad är ordentelig, och har intet wedervärdigt uti sig. Swad min upfostran angår, så hafwa mina Föräldrar däri ingen ting försummat, utan framför allt sökt, at göra mig til en god Christen; och härnäst hafwa de ock intet spart at låta underwisa mig i andra goda och et Fruntimmer wäl anständiga seder och wettenskaper. Jag förstår så wäl Hushållningen, som ock konsten at lefwa honett, och oansedt jag aldrig agerat Kokerka, så är mig dock sätet ganska wäl bekant, huru man tilreder goda och wälsmakande råtter, och huru de böra smaka. När jag nu så, som härtils, har ingen brist på det nödwändiga tilbehör, skall jag nog draga försorg före, at

min tillkommande Mann får något godt
 at äta. Jag är hjerteligen ömsinnad, och
 det i högsta grad; min ömhet emot min
 Kärleks tillkommande föremål, som jag
 tror, öfverträffar mig sjelf. Jag är nog
 benågen at putsa och flåda mig wackert,
 antager och gerna något nytt mode som be-
 hagar mig, dock likwål är jag ingen slaf
 deraf, och ännu mindre någon narraktig
 putsdocka. Jag är något ambitiös, och
 skulle mycket illa uptaga, om någon tract-
 terade mig en bas, och icke wiste mig den
 äran, som jag tror mig förtjena. Men
 tänk icke fördenksfull, Högårade Herre, at
 jag wil disputera eller bestrida en Mann
 öfverwåldet: Nej, intet i det ringaste; ty
 jag billigar för ingen del de Hustrurs
 dårskap, som göra sig et beröm deraf, när
 de, genom sin förmenta slughet och wåltä-
 lighet, ändteligen bragt det så wida, at
 deras Männer måste gifwa dem efter och
 bli dem underdånige. Dessa betänka in-
 tet, at i det de wanbedra sina Männer,
 göra de sig sjelfwa härigenom den största
 orätt, och tilbringa sig sjelfwom skam och
 föraktelse; men de äro narrar, med hwil-
 ka man bör hafwa medlidande, eme-
 dan de gemenligen haft en slåt upfostran,
 och icke hafwa tillräckeligt förstånd, at
 skilja den sanna äran ifrån den falska.
 Jag kan läsa och skrifwa, och läser gerna
 goda

goda Böcker; detta är et tidsfördrif, som är mig högst angenämt och allena tillräckligt, at fördrifwa den långa tiden, som jag desutan skulle hafwa. Jag är understundom något hetfig och uprörd, när min blod råkar i wallning, men det ångrar mig redan i samma ögnableck, då jag har någon förolämpat: jag kan alltså intet knota eller mumla, ännu mindre underhålla fiendskap, och wara länge gramse på någon som förtörnat mig. — Här har Ni Portraitet och Beskrifningen af mig, derutaf kan Ni widare sluta hwad Eder godt tyckes. Men på det Ni ock må se, at jag handlar upriktigt med Er, Min Herre, så wil jag frivilligt gifwa tillkänna stället, hwar jag bor, och såja huru jag heter, så at Ni må undslippa widlöftigt estersökande. Jag heter *Willbelmina*, och bor på samma gata, där Phillis och Creon, deslikes Pompeija och Coridon, Sempronius och Cornelia, såsom ock Dorinde, Corinna, Zois och Adalgunda, tillika med andra män och qwinnor bo; det är ju tydligt nog.

Hwad angår den bekantskap, som Ni en så lång tid för gistermålet gärna wil hafwa med et Fruntimmer, så fordrar den å wår sida mera betänckande, än hos Eder: wi försätte oss derigenom i blame och gifwa lastarena rum, då det efter
all=

allgemena sättet hos den nedrigt sinnade hopen heter, at wi med en eller annan förnedra os. Jag känner några sådana Fruntimmer, öfwer hwilka hwar man roar sig och småda, emedan de hafwa deras Friare ständigt omkring sig, och med dem wänligen umgås; ja, äfwen de som man plägar kalla galanta damer, syfvelsätta sig då hemligen sins emellan med tadel öfwer os: och korteligen at säga, innan man det förmodar, så behagar det sådane Friare at öfvergifwa os, och förpanta deras fladderactiga och ostadiga hjertan til andra och nyare föremål. — Det lærer wäl förblifwa afgjort, at wid giftermål altid något måste wägas, emedan man intet kan förutse alla tillkommande händelser. Alltså gör man wäl bäst, at man i denna Artikel, så wäl som i alt annat, öfwerlåter sig aldeles i den goda Försynens skickelse och Guddomliga wilja. Man kan fuller icke i det ringaste förkänka Mansfolken, at de se sig wäl före, innan de fullborda en så fast förening, som Giftermål är, emedan det samma, alt efter som det träffar wäl eller illa, kan göra människan antingen nöjd eller missnöjd för hela sin öfriga lifstid. Bedröfweliga exempel härpå har jag nyligen sedt hos Julia och Pompejus, med flere (men dessa händelser låter jag fara, i brist af rum och

och tid). Mit Bref, har mig emot förmodan ändå väntat blifwa för långt: Jag tycker mig redan höra, at Ni lär falla mig en pladdersta, som aldrig kan upphöra. Jag ber derföre om förlåtelse, och är med mycken högsäktning

Min Högfårade Herres

St. den 2 Dec.

1790.

tilgifna tjenarinna,

Willhelmina.

2:dra Swaret.

Herr Friare,

Den besynnerliga öppenhiertighet uti Ett Bref af den 2:dra sistledne September, hwilket ni låtit trycka, beweker mig, emot vårt Kåns wanliga sinnelag, at med swar bemöta min Herre på lika sätt. Han wil gifva sig, och wäl med et Fruntimmer som äger de af honom sjelf i ofwännämde Bref anförda egenheter. Jag har läst det samma och wäl öfwerwägat alla puncter derutinnan; finner! deraf, at om jag icke fullligen innehafwer dem alla, kan jag dock på en kort tid eftersträfwa at förwärfwa mig dem. Men tro intet derföre, at jag är synnerligen böjd at förbyta mit lediga stånd med det gifva, utan jag har redan afflagit många fördelackliga partier,

tier, för det jag intet haft så tillräckelig
 kännedom af personen, som jag åstundat.
 Men Er upriktiga beskrifning, min Her-
 re, Er sinnelag och tankefätt ger mig för-
 hoppning at wi sticka of tillsammans; och
 jag tror, när jag får den äran at bättre
 lära känna hans person, at jag skal kun-
 na älska honom. Förut wil jag nu för-
 teligen förmåla alla mina omständigheter.
 Jag är 21 år gammal och ännu i ledigt
 stånd, och man säger, at jag är något
 skön. Jag är icke den minsta, ej eller den
 största af vårt Kön, utan af medelmät-
 tig wårt, der hos frisk, och af sunna och
 goda Föräldrar född och upfostrad. Mi-
 na Föräldrar hafwa låtit underwisa mig
 i den Christeliga Låran, och i alt hwad et
 Fruntimmer af mit stånd har af nöden.
 Jag är mild och ömsint emot alla, som
 jag är skyldig ömhet. Jag är renlig,
 och kläder mig efter mit stånd, snygt och
 allvarsamt: jag apar intet gerna efter nya
 moder, sitter och icke länge för toaletten,
 mycket mindre tål jag där några besök
 och upwackningar, i så måtto är jag olit
 werlden: jag är således hwarken någon
 Puts-docka eller Theater-hoppa, som
 de kallas i Friarens Bref; ty Skådespel
 och Comedier frequenterar jag nu me-
 ra intet, sedan jag för min del fått or-
 sak at frukta för alla tillfällen, til odug-
 liga

liga Connoiffancer. En wis Klåfingrad och nås wis Secreter Sprått — men det hör intet hit, jag kan ej tänka derpå utan förargelse. — Jag leswer måttlig i mat och drick. Jag har et upstädat snille och omgås gerna med muntra och wettiga Hufwuden, läser ock gerna dylika böcker och skrifter; men fula Romaner kan jag intet lida, sådane nämligen som äro en påst för dygden och en werkelig Schola för lasten, då de äro författade på et för sederna skadeligt sätt, och förgifta hjertat, i det de, om de icke rent af underwisa til last, dock sätta wacker färg på den samma, eller föreställa den på en lustig, det wil säga, löjelig, men tillika icke affskyward, utan mer begärlig sida. Ibland Historier af anständig läsning wid lediga stunder, äro i min smak inga bättre och nöjsammare än Langwills händelser, Thecla, Etelgiwe och Serdinandine, med några få dylika. Jag talar mit modersmål, men jag läser och förstår både Fransyska och Tyska. Jag spelar ock Clauer och sjunger, såsom man sagt mig, artigt. Jag är icke benågen til girighet och hämnd. Jag är sagtmodig och öfwer alt försönlig: så är jag beskaffad. Men jag har också några små fel: En ringa sak kan förtreta mig; dock jag ärkänner då straxt at jag förgått mig, och

och det ångrar mig. In summa jag tänker fullkomligen råtta mig efter en förnustig Mans föreskrift, och inrymma honom allt hwad billigt är. Hushållswäsendet och et Fruntimmers gbrömål låter jag mig icke aftagas; ty jag tilltror mig redan föra Hushållningen så, at 5 à 600 Riksdaler skola blifwa öfwer-tilräckelige. Skulle min Herre nu besluta, at göra nogare bekantskap med mig, så skal han få se, at jag i min afritning intet har smickrat. Innu låter jag ingen Skrifwelse til Friaren afgå til egen upbrytning, utan låter anmoda Herr Förelågaren til det Bref, at framskaffa detta, och då kan Herr Friaren sig widare hos honom yttra, så lär jag weta at derefter taga mina mått. Jag är

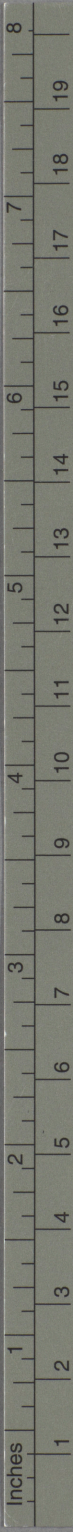
Herr Friarens

D. 6 December
1790.

Uprigtiga
S * * *

Desa Swar, med det föregående Friarens Bref, och flere Skrifter i detta ämne, finnas i Bokådan wid Storkyrkan, särskilt och tillhoppa håft.

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

